

**Додаток
до рішення Кременчуцької міської
ради Кременчуцького району
Полтавської області
від 26 січня 2021 року**

**Цільова програма
«Громадський бюджет на 2021-2025 роки»**

Преамбула

У сучасному суспільстві України зростає громадська активність людей, з'являються громадяни та їх об'єднання, які мають бажання долучатись до вирішення суспільних проблем на місцевому рівні, брати участь в управлінні своїми населеними пунктами. Зокрема, у членів територіальної громади міста Кременчука та Потоківського старостинського округу, що складається з сіл Потоки, Соснівка, Придніпрянське і Мала Кохнівка (далі – Громада) виникають ідеї і запити щодо покращення умов проживання на території громади, вирішення тих чи інших проблем, задоволення різних потреб мешканців.

Щоб подолати пасивність громадян, необхідно навчити жителів технологіям розв'язання проблем розвитку та дати їм інструмент впливу на організацію та формування найважливіших проблем, їх вирішення, що допоможе об'єднати погляди.

Законодавство України не дає вичерпних орієнтирів щодо залучення громадян до процесів місцевого управління, формування та перерозподілу місцевого бюджету, хоча й пропонує механізми залучення громадян до управління своєю громадою (громадські слухання, громадські ради тощо). Ситуація потребує створення різних ефективних інструментів взаємодії і співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю, залучення членів Громади до вирішення місцевих проблем.

Вдалим світовим досвідом щодо залучення громадян до процесу вироблення та прийняття рішень є використання громадського бюджету на місцевому рівні. Громадський бюджет – це інструмент прямої демократії, за допомогою якого мешканці беруть участь у прийнятті рішень щодо розподілу бюджетних коштів. Може мати різні назви: бюджет участі, учасницький бюджет, громадський бюджет, партисипативний бюджет, партисипаторний бюджет.

Саме методологія партисипативного бюджетування (від. англ. *participatory budgeting*), як форма прямої демократії, визначається як відкритий процес дискусії та прийняття рішень, в якому кожен житель населеного пункту має можливість подати власну пропозицію та шляхом голосування вирішити, в який спосіб витратити частину місцевого бюджету, віднесеного до громадського бюджету. Методологія громадського бюджету є основою цільової програми «Громадський бюджет на 2021-2025 роки» (далі-Програма).

Ця Програма встановлює та регулює систему взаємодії виконавчих органів Громади та її мешканців в питаннях підготовки, подачі, розгляду, аналізу, відбору та реалізації проєктів, поданих громадянами на Громадський бюджет за рахунок коштів місцевого бюджету Громади (далі – місцевий бюджет). Програма впроваджує механізми залучення громадськості до розподілу коштів місцевого бюджету та спрямована на демократичний процес обговорення громадою окремих напрямів використання бюджетних коштів.

Програма розроблена відповідно до норм Бюджетного кодексу України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з метою активізації участі мешканців у прийнятті рішень та методології реалізації механізмів громадського бюджету.

1. Основні терміни, які вживаються у Програмі

1.1. Громадський бюджет, бюджет участі або партисипативний бюджет (далі – Громадський бюджет) – процес взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, частина місцевого бюджету, з якого здійснюється фінансування проєктів - заходів, виконання робіт, надання послуг, визначених безпосередньо мешканцями Громади, відповідно до оформлених проєктів, які стали переможцями цільової програми «Громадський бюджет на 2021-2025 роки».

1.2. Учасники Громадського бюджету – всі зареєстровані користувачі електронної системи, головні розпорядники коштів, структурні підрозділи виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (далі – структурні підрозділи), комунальні підприємства Громади (далі – комунальні підприємства), які є відповідальними виконавцями проєктів Громадського бюджету.

1.3. Електронна система – веб-портал Громадського бюджету за допомогою якої відбувається повний цикл Громадського бюджету.

1.4. Робоча група з питань впровадження громадського (партисипативного) бюджету в місті Кременчуці (далі – Робоча група) – постійно діючий консультативно-дорадчий орган, який утворюється розпорядженням міського голови з метою координаційних робіт щодо впровадження та функціонування Громадського бюджету.

1.5. Проєкт – план дій, комплекс робіт, задумів, які описані в електронній формі проєкту з відповідним обґрунтуванням, розрахунками витрат, кресленнями (картами, схемами), фотографіями, візуалізацією, що розкривають сутність ідеї та оформлені у додатках до проєкту у відповідності до вимог Положення цільової програми «Громадський бюджет на 2021-2025 роки» (далі - Положення), місцевих нормативно-правових актах та не суперечить законодавству України.

1.6. Електронна форма проєкту – єдина для всіх авторів, обов'язкова для заповнення форма на веб-порталі Громадського бюджету, яка містить опис, бюджет проєкту та додатки.

1.7. **Автор проєкту (далі - автор)** – громадянин України, іноземець, особа без громадянства, яка має дозвіл на постійне проживання на території України, який зареєструвався в електронній системі та заповнив електронну форму проєкту, якому на момент подання проєкту виповнилось 14 років.

1.8. **Аналіз проєктів** – перевірка поданих авторами проєктів на предмет відповідності вимогам Програми та Положення, місцевим нормативно-правовим актам та законодавству України. Аналіз проєктів здійснюється працівниками відповідних структурних підрозділів та комунальних підприємств за дорученням першого заступника міського голови.

1.9. **Картка аналізу проєкту** – документ встановленої форми для проведення аналізу поданих авторами проєктів.

1.10. **Голосування** – процес визначення мешканцями Громади (особами, які мають право голосувати) проєктів-переможців.

1.11. **Особа, яка має право голосувати** - громадянин України, іноземець або особа без громадянства, який має дозвіл на постійне проживання на території України і якому на момент голосування виповнилось 14 років, який зареєстрований або фактично проживає чи працює на відповідній території Громади та має документи (довідку з місця роботи, навчання, служби або довідку внутрішньо переміщеної особи), що підтверджують причетність до Громади, документи про фактичне місце проживання на території Громади, або представники бізнесу, які ведуть свою діяльність на території Громади, що підтверджено документами.

1.12. **Проєкт-переможець** – проєкт, який у порядку, встановленому Положенням Програми, після завершення голосування затверджений до реалізації рішенням виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

1.13. **Політична неупередженість** – недопущення впливу політичних поглядів, партій, депутатів на дії та рішення учасників Громадського бюджету, зокрема, представників органу місцевого самоврядування, авторів та їх команд або партнерів, під час будь-якого етапу Громадського бюджету, утримання від демонстрації своїх політичних поглядів під час виконання обов'язків учасника Громадського бюджету.

2. Етапи реалізації Громадського бюджету

Щорічна процедура та порядок реалізації Громадського бюджету передбачає наступні етапи:

- інформаційна кампанія для залучення мешканців Громади до участі у Громадському бюджеті;
- підготовка і подання проєктів авторами;
- аналіз проєктів працівниками відповідних структурних підрозділів або комунальних підприємств міста;
- визначення Робочою групою проєктів допущених або не допущених до голосування;

- голосування за проєкти мешканцями Громади;
- визначення Робочою групою проєктів-переможців Громадського бюджету;
- затвердження рішенням виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області переліку проєктів-переможців Громадського бюджету, строків, обсягів їх фінансування та відповідальних виконавців;
- реалізація проєктів-переможців їх виконавцями;
- підготовка і оприлюднення звітів про реалізацію проєктів-переможців.

3. Загальні положення

3.1. Формування Громадського бюджету проводиться за рахунок коштів місцевого бюджету Громади.

3.2. Загальний обсяг Громадського бюджету на один бюджетний рік визначається рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

3.3. Сума коштів, яка необхідна для реалізації проєктів-переможців поточного року, передбачається на наступний бюджетний рік.

3.4. За рахунок коштів Громадського бюджету фінансуються проєкти-переможці та інформаційна кампанія Громадського бюджету відповідно до Програми.

3.5. У випадку, якщо реалізація проєкту-переможця передбачає використання земельної ділянки, приміщення чи об'єкту нерухомості, то вони повинні належати до комунальної власності.

3.6. Всі проєкти мають носити виключно публічний характер, тобто результати їх реалізації мають бути доступними усім мешканцям Громади.

3.7. Робоча група визначає пріоритетні напрямки Громадського бюджету, максимальну вартість проєктів, модель розподілу фінансування, питання щодо використання веб-ресурсу Громадського бюджету та інші координаційні питання Громадського бюджету.

3.8. Програма діє до повного завершення всіх робіт по проєктам-переможцям Громадського бюджету минулих років.

4. Проблема, на розв'язання якої направлено Програму

Низький рівень активності та участі мешканців в процесі управління Громадою, в тому числі у формуванні та реалізації бюджетної політики.

5. Мета Програми

Розбудова ефективної системи співпраці і взаємодії органу місцевого самоврядування та мешканців в процесі управління Громадою, шляхом залучення її жителів до формування та реалізації бюджетної політики за

методологією громадський бюджет (бюджету участі) для задоволення потреб і вирішення проблем мешканців.

6. Обґрунтування шляхів і засобів вирішення проблеми

Залучення мешканців до бюджетного процесу за методологією громадський бюджет здійснюється шляхом розроблення і впровадження механізму взаємодії структурних підрозділів Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та жителів Громади в бюджетному процесі. Ця взаємодія реалізується через процес відкритого демократичного обговорення та прийняття рішень, завдяки чому кожен мешканець матиме можливість подати власний проєкт до Громадського бюджету, а громадяни шляхом голосування вирішують, на які проєкти витратити частину місцевого бюджету.

Як показує світова і вітчизняна практика, залучення мешканців до бюджетного процесу за методологією громадський бюджет сприяє поступовому збільшенню сум Громадського бюджету, підвищенню рівня довіри і взаєморозуміння всередині громади, дозволяє ефективно вирішувати проблеми і задовольняти потреби місцевих жителів. Все це призведе до підвищення активності та участі мешканців в процесах управління Громадою.

7. Строки виконання Програми

Виконання Програми розраховано на період з 2021 по 2025 роки.

8. Завдання Програми

8.1. Створити можливість участі мешканців у бюджетному процесі, в якому частина місцевого бюджету шляхом голосування спрямовується на реалізацію кращих ідей розвитку Громади.

8.2. Розвивати систему взаємодії виконавчих органів Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та мешканців Громади (з урахуванням пропозицій останніх) у питаннях підготовки, подачі, аналізу, відбору та реалізації проєктів, поданих авторами на Громадський бюджет, шляхом прийняття рішень Робочою групою та відповідних нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування.

8.3. Враховувати пропозиції мешканців Громади, виявляти потреби і проблеми для визначення пріоритетних напрямків Громадського бюджету та моделі фінансування проєктів-переможців у рамках Програми шляхом організації діяльності Робочої групи, проведення досліджень та забезпечення зворотного зв'язку між зацікавленими сторонами цього процесу.

Продовження додатка

8.4. Створити умови для участі мешканців у Громадському бюджеті шляхом реалізації інформаційної кампанії, забезпечення діяльності Робочої групи, функціонування відповідного веб-ресурсу та організації голосування за проекти, які подані авторами на Громадський бюджет.

8.5. Залучати мешканців до участі у Громадському бюджеті, мотивувати їх до подачі проектів шляхом поширення інформації за допомогою різних інформаційних каналів, соціальної реклами, проведення консультацій, семінарів, тренінгів, тощо.

8.6. Сформувати довіру у мешканців Громади до виконавчих органів Кременчуцької міської ради Кременчуцького району шляхом доступу до інформації для забезпечення прозорості Громадського бюджету.

9. Обсяги та джерела фінансування Програми

9.1. Фінансування Програми здійснюється відповідно до чинного Законодавства України за рахунок коштів місцевого бюджету.

9.2. Для реалізації інформаційної кампанії та інших етапів Громадського бюджету можуть залучатися фінансові ресурси з інших джерел, в т.ч. з боку донорських організацій.

10. Розрахунки видатків міської цільової програми «Громадський бюджет на 2021-2025 роки»

№	Напрями використання коштів	Відповідальний виконавець	Прогнозний обсяг коштів по роках				
			2021	2022	2023	2024	2025
1	Інформаційна кампанія та послуги зв'язку	Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	100 тис. грн.	100 тис. грн.	100 тис. грн.	100 тис. грн.	100 тис. грн.
2	Виконання об'єктів, які визнано проектами – переможцями	Головні розпорядники бюджетних коштів	15 000 тис. грн.	15 000 тис. грн.	15 000 тис. грн.	15 000 тис. грн.	15 000 тис. грн.
3	Виконання зобов'язань по об'єктах, які виникли у 2020 році та не були профінансовані	1. Департамент житлово-комунального господарства Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	402,547 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету			

Продовження додатка

		2. Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (Комунальне виробниче підприємство «Кременчуцьке міське управління капітального будівництва»)	149,320 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету
4	Виконання об'єктів, які визнано проєктами – переможцями минулих років	1. Департамент житлово-комунального господарства Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	489,293 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету
		2. Департамент освіти Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	427,319 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету
		3. Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (Комунальне виробниче підприємство «Кременчуцьке міське управління капітального будівництва»)	821,780 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету
		4. Управління культури і туризму Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (Комунальний заклад культури і відпочинку «Парк Крюківський»,	2 312,098 тис. грн.	Буде уточнюватись щорічно за підсумками виконання Програми та бюджету

Продовження додатка

		комунальний заклад культури і відпочинку «Міський сад», Комунальний заклад культури «Міський парк культури і відпочинку «Придніпровський»)					
5	Виконання об'єктів Громадського бюджету	Департамент освіти Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	400 тис. грн.	-	-	-	
Всього:			20 102,359 тис. грн.	15 100 тис. грн.	15 100 тис. грн.	15 100 тис. грн.	15 100 тис. грн.

11. Контроль за виконанням Програми

11.1. Контроль за виконанням Програми здійснюють Кременчуцька міська рада Кременчуцького району Полтавської області, виконавчий комітет Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області та Робоча група відповідно до своїх повноважень.

11.2. Відповідальні виконавці у процесі виконання Програми забезпечують цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації проєктів, які перемогли у Програмі, в межах визначених бюджетних призначень.

11.3. Головні розпорядники коштів, в межах своїх повноважень, здійснюють оцінку ефективності проєктів, що передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Оцінка ефективності Програми здійснюється на підставі аналізу результативних показників, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах, паспортах бюджетних програм, звітах про виконання кошторисів та звітах про виконання паспортів бюджетних програм.

11.4. Результати оцінки ефективності бюджетних програм, а також висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проєкту бюджету на плановий бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

12. Очікувані результати виконання Програми

Основними очікуваними результатами, яких планується досягти до кінця терміну реалізації Програми, є:

- прийняття нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування щодо залучення мешканців до процесу управління Громадою, в тому числі до бюджетного процесу;
- створення і ефективна діяльність Робочої групи;
- створення і робота веб-ресурсу Громадського бюджету;
- проведення низки інформаційних, навчальних, промоційних заходів;
- залучення мешканців Громади до відкритого, рівноправного, прозорого розподілу бюджетного фінансового ресурсу за допомогою Громадського бюджету;
- виявлення та ефективне вирішення проблем і задоволення потреб мешканців Громади на локальному та загальному рівнях при безпосередній їх участі;
- реалізація проєктів-переможців, спрямованих на вирішення проблем і задоволення потреб населення Громади;
- підвищення рівня громадської активності та участі мешканців в процесі управління Громадою, в тому числі і у бюджетному процесі;
- підвищення солідарності місцевої громади – об'єднання мешканців Громади навколо спільних ідей;
- створення ефективної системи взаємодії структурних підрозділів та мешканців Громади в бюджетному процесі за методологією Громадського бюджету;
- підвищення відкритості і прозорості органів місцевого самоврядування;
- підвищення рівня довіри і взаєморозуміння в міській громаді (збільшення соціального капіталу);
- покращення управління громадою за участі її мешканців;
- покращення умов проживання у Громаді та якості життя її мешканців;
- сприяння сталому розвитку Громади.

Перший заступник міського голови

В. ПЕЛИПЕНКО